

Årsmelding for 2021 for Jordvernalliansen i Innlandet

Årsmeldingen gjelder fra og med årsmøtet for 2020 den 25. februar 2021 og fram til årsmøtet for 2021 den 11. november 2021.

Årsmøtet for 2020 og arbeidsutvalgets sammensetning

Årsmøtet ble avholdt på teams den 25. februar 2021. Møtet ble utsatt fra oktober 2020 pga koronapandemien, i håp om at smittesituasjonen skulle tillate et fysisk møte. Teamsmøtet varte i 1,5 timer.

Følgende personer var til stede på møtet:

Stemmeberettigede:

Anna Gjems French (Innlandet Natur og Ungdom),
Borgny Sletten (Oppland Bygdekvinnelag),
Eivind Skari (Oppland Bygdeungdomslag),
Elin Marie Ulsaker (Oppland Bonde- og Småbrukarlag),
Henrike Wangenheim (Naturvernforbundet i Hedmark),
Inger Amb (Hedmark Bygdekvinnelag),
Kjersti Røhnebæk (Hedmark Bonde- og Småbrukarlag / vararep i alliansens arbeidsutvalg),
Lars Opsal jr (Innlandet Bondelag / alliansens arbeidsutvalg, talsperson),
Odd Erik Kokkin (LO Innlandet / alliansens arbeidsutvalg),
Terje Myrvold (NNN avd 130).

Observatører:

Nelly Einstulen (Naturvernforbundet i Oppland),
Alice Jannike Boersma (Innlandet Natur og Ungdom),
Astrid Olstad (Oppland Bonde- og Småbrukarlag),
Lars Mæhlum (Naturvernforbundet i Hedmark / alliansens arbeidsutvalg),
Ole Midthun (Naturvernforbundet i Hedmark),
Lars Arne Mjørslund (Innlandet Bondelag / alliansens arbeidsutvalg),
Kristina Hegge (Innlandet Bondelag),
Ola Råbøl (Innlandet Bondelag),
Guro Breck (Innlandet Bondelag / sekretær for alliansen).

Til behandling var årsmelding for 2020 og arbeidsplan for 2021. Årsmeldingen ble enstemmig vedtatt etter en forutgående powerpoint-presentasjon fra arbeidsutvalgets talsperson Lars Opsal jr. Her gikk han gjennom hovedpunkter i årsmeldingen, i tillegg til at han informerte om jordvernsaker på nasjonalt og regionalt nivå og om måten Jordvernalliansen i Innlandet jobber på.

Arbeidsplan for 2021 ble enstemmig vedtatt etter innspill/debatt og med enkelte tilføyelser fra årsmøtet.

Under posten valg av arbeidsutvalg ble Nelly Einstulen og Lars Arne Mjørhund valgt som medlemmer av arbeidsutvalget for to år. Kjersti Røhnebæk ble valgt som vararepresentant til arbeidsutvalget for ett år.

Forut for møtet hadde Lars Mæhlum fra Naturvernforbundet frasagt seg gjenvalg som medlem i arbeidsutvalget. Naturvernforbundet fremmet Nelly Einstulen som kandidat fra organisasjonen til arbeidsutvalget.

Arbeidsutvalget fikk med dette følgende sammensetning:

Lars Opsal jr (Innlandet Bondelag), Odd Erik Kokkin (LO Innlandet), Nelly Einstulen (Naturvernforbundet i Oppland), Lars Arne Mjørhund (Innlandet Bondelag) og Kjersti Røhnebæk (vara, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag).

Vedtektene sier at arbeidsutvalget konstituerer seg selv.

I starten av april ble imidlertid arbeidsutvalget orientert av Naturvernforbundets fylkesleder Ole Midthun om at Nelly Einstulen hadde trukket seg fra vervet sitt i fylkestyret i Naturvernforbundet i Oppland. Som konsekvens av dette ønsket hun heller ikke å representere Naturvernforbundet i arbeidsutvalget i Jordvernalliansen.

Arbeidsutvalget hadde forståelse for dette, og la samtidig vekt på at det er viktig å ha med i arbeidsutvalget alle de tre hovedretningene som medlemsorganisasjonene representerer; naturvern/miljø, fagbevegelse og landbruk. Arbeidsutvalget oppfordret derfor Naturvernforbundet til å søke etter en erstatter for Nelly Einstulen, noe Naturvernforbundet også selv hadde et klart ønske om.

Midthun ønsket å vente med å fremme kandidaten til sammenslåingsprosessen mellom Naturvernforbundet i Hedmark og Naturvernforbundet i Oppland var fullført på forsommeren.

Imidlertid viste det seg at Naturvernforbundet ikke greide å finne en kandidat før sommeren. Det ble derfor enighet om å vente med oppnevningen til ordinært årsmøte på høsten.

Øvrig konstituering av arbeidsutvalget ble gjennom våren også utsatt i påvente av å få et fulltallig arbeidsutvalg. I praksis ble det slik at Lars Opsal jrs rolle som talsperson for arbeidsutvalget ble prolongert fram til ordinært årsmøte.

Arbeidsutvalget har avholdt fem møter i den forkortede perioden (februar-november), alle digitale.

Høringsprosesser og høringsuttalelser

Jordvernalliansen driver systematisk overvåking av planer på høring.

Det er levert høringsuttalelser i følgende kommunale og fylkeskommunale planprosesser – lista er satt opp i den rekkefølge som uttalelsene er sendt inn gjennom arbeidsåret:

- Sel kommune Høring av planprogram og oppstart av arbeid med revisjon av kommuneplanens arealdel
- Hamar kommune, Uttalelse til varsel om utvida planområde for reguleringsplan - Heggvin næringspark
- Øyer kommune, Høring planstrategi 2020-2023
- Innlandet fylkeskommune, høring planprogram for regional plan for samfunnssikkerhet
- Innlandet fylkeskommune, høring planprogram for regional plan for klima, energi og miljø
- Innlandet fylkeskommune, høring planprogram for regional plan for det inkluderende Innlandet
- Skjåk kommune, kommuneplanens arealdel høringsuttalelse
- Lom kommune, planprogram kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet, reguleringsplan Steimosletta Alvdal kommune
- Vestre Slidre kommune, 2. gangs høring kommuneplanens arealdel 2020-2028
- Ringsaker kommune, Øverkvern Brumunddal høring reguleringsplan

Det har vært noe lavere omfang av kommunale planer og uttalelser sammenliknet med året i forveien. En vesentlig årsak ligger i at kommunene følger et ganske fast løp for rullering av sine kommuneplaner, og at det av den grunn blir en opphopning enkelte år i takt med kommunevalgperiodene.

Samferdselsprosjekter

Det er ikke sendt inn høringsuttalelser på veg- eller jernbaneprosjekter denne perioden.

Det er uansett brukt mye tid på å følge med på /følge opp store utbyggingssaker i Innlandet gjennom perioden:

E16 Kongsvinger-E6

Her er planarbeidet organisert som et interkommunalt samarbeid, hvor ordførerne er representert i styret for prosjektet. Lars Opsal jr har fulgt stream av styremøter og informasjonsmøter, og Odd Erik Kokkin har fulgt tett med på prosjektet.

Det er sterk uenighet om trasévalg mellom de berørte kommunene, og så mange som ti alternativer kan bli sendt på høring. 21. oktober ba styret Nye Veier om å legge til rette for utsendelse av planforslag til høring innen utgangen av januar. Dessuten ble Nye Veier bedt om å gå i dialog med Statens vegvesen, berørte fylkeskommuner og kommunene for kartlegging og vurdering av behov for sideveistiltak, knyttet opp til den enkelte korridor. Matjordtapet ventes å bli enormt. I foreløpige beregninger anslås det mellom 850 dekar og 1500 dekar. Her er det riktignok beregnet en buffer på 30 meter på hver side, slik at hver linje er ekstra bred.

Rv 25 Løten-Hamar

Prosjektet ble tatt inn i Nasjonal Transportplan for 2022-2033, og strekningen er overført til Nye Veiers portefølje.

Det jobbes med å få et møte med Nye Veier, bl a for en oppdatering om hvordan planarbeidet legges opp.

I innspill til NTP la Nye Veier opp til å bruke dagens trasé, og bygge ut firefelts motorveg på hele strekningen, en enklere type Ridabu-Torshov, og normal bredde Torshov-Tønset.

E6 Moelv-Øyer og Øyer-Otta:

Jordvernalliansen gikk dessverre glipp av høringfristen 5. september på reguleringsplan for E6 Roterud-Storhove i Gjøvik og Lillehammer kommuner. Her har det vel å merke kommet inn en rekke innsigelser.

Nye Veier har på iallfall deler av strekningen fått gjennomslag for å bygge en smalere motorveg-variant, som er nesten 11 meter smalere enn normalt.

Lars Opsal jr var i oktober med på årsmøte i Fåvang og Ringeby Bondelag, hvor Nye Veiers prosjektleder Bjørn Åmdal deltok. Opsal jr tok tak i jordvernets betydning i den forestående planprosessen.

Som nevnt jobber Jordvernalliansen med å få til et møte med Nye Veier, særlig med henblikk på Rv 25 og E6.

Det har ikke vært jobbet med utbyggingen av dobbeltspors jernbane denne årsmøteperioden.

Alliansens virkefelt over hele Innlandet

Fortsatt er alliansen mer kjent i tidligere Hedmark enn i tidligere Oppland. Arbeidsutvalget er bevisst på gradvis å endre dette, og har hatt ekstra prioritet på høringsuttalelser til kommuner i tidligere Oppland. Videre ble det sendt et leserinnlegg til alle avisene i Innlandet, med budskap spesifikt rettet mot kommunene og deres arealpolitikk.

Erfaringen viser uansett at det er svært viktig med representasjon fra tidligere Oppland i arbeidsutvalget, blant annet for å ha lytteposter og lokalkunnskap nok til å ha oversikt. Det er en kjensgjerning at det vil kreve et omfattende arbeid for arbeidsutvalget dersom en skal opprettholde samme ambisjonsnivå for alliansen i Innlandet som tilfellet var for Hedmark.

Jordvern Norge og nasjonal politikk

Som kjent er det slik at Jordvernalliansen i Innlandet på grunn av sin organisasjonsform ikke inngår i Jordvern Norge. Alliansen samarbeider i stedet med Jordvern Norge fra sak til sak, og støtter opp om det nasjonale jordvernarbeidet.

Lars Opsal jr deltok i møte med styret i Jordvern Norge i juni. Der kom det bl a fram at Jordvern Norge fikk komme med innspill til nasjonal jordvernstrategi, og ellers jobber med nasjonale høringer. Etter innspill fra Opsal jr var det enighet om at det også er en prioritert oppgave for Jordvern Norge å se til at de lokale foreningene er oppe og går.

Stortinget vedtok i juni 2021 en ny nasjonal jordvernstrategi, hvor jordvernmålet ble innstrammet til maksimal omdisponering på 3000 daa/år.

Stortingvalget: Jordvernalliansen hadde ingen egne tiltak eller markeringer knyttet til valget. Alliansen takket nei til å delta på en markering rundt rv 25 sammen med partiet Rødt, siden alliansen er partipolitisk uavhengig.

I Hurdalsplattformen som den nye regjeringen har utarbeidet, er det nedfelt at regjeringen vil sette et nytt langsiktig mål om maksimal omdisponering av 2000 dekar dyrket mark årlig.

Møter, informasjon og utadrettet arbeid

Ut over de møter som er nevnt i forbindelse med ulike saker tidligere i dokumentet, har alliansen deltatt å på følgende:

- Lars Arne Mjørhund deltok i mars på nasjonal jordvernkonferanse i regi av Jordvern Norge.
- Lars Opsal jr deltok i august på møte med Stange Rotary, for å orientere om jordvern og om alliansen. Dette var ekstra interessant fordi leder av Stange Rotary er Børre Johnstad, som er en stor eiendomsutvikler i Stange, og har flere saker gående hvor jordvern er sterkt berørt.
- Kjersti Røhnebæk deltok i oktober på møte i Nes og Helgøya Bygdekvinnelag for å orientere om jordvern og alliansens arbeid.

Det er sendt inn tre leserinnlegg til aviser i Innlandet i perioden.

To av disse dreier seg om prosjekter i regi av tidligere skiløper og nå eiendomsutvikler Bjørn Dæhlie:

I mai ble det sendt inn leserinnlegg til relevante aviser i Østerdalen om Dæhlies prosjekt for dagligvarebutikk på Steimosletta i Alvdal. Med tillatelse til matbutikk der vil ventelig nåværende sentrumsfunksjoner på Steia svekkes, og det blir økt trykk på dyrket mark ved rv 3 på Steimosletta. Som det framgår av oversikten over høringer og uttalelser, ble det også sendt inn brev til departementet om saken, siden innsigelsene fra Statsforvalteren og en rekke andre offentlige instanser ble anket dit. Dessverre sa kommunalministeren likevel ja til Dæhlies prosjekt.

Det andre leserinnlegget dreier seg om Dæhlies prosjekt på svært verdifull dyrket mark på Viksjordet på Tangen. Dette arealet ble dessverre omdisponert til boligbygging i en kommunedelplan i 2014. Men det er store regulerte arealer utenom dyrket mark i samme

område, og siden jordvernpolitikken er vesentlig endret, bør Dæhlie og Stange kommune spare Viksjordet nå.

I tillegg ble det i oktober sendt inn leserinnlegg til alle avisene i Innlandet om at det nasjonale jordvernmålet ikke ble oppnådd i 2020, og at kommunene har vesentlig skyld i dette. Kommunene i Innlandet omdisponerte 875 dekar dyrket mark i 2020, noe som utgjør nesten $\frac{1}{4}$ av det nasjonale målet.

Videre har alliansen figurert i en rekke avisartikler gjennom perioden, hvor særlig talsperson Lars Opsal jr har blitt intervjuet.

Når det gjelder interninformasjon, så blir høringsuttalelser og leserinnlegg lastet opp fortløpende på Jordvernalliansen i Innlandets lukkede facebookgruppe.

Av ressurs hensyn blir løpende arbeid ikke lagt ut på www.jordvern.no/innlandet.

Høringsuttalelser lastes opp samlet når tiden tillater det. En viktig funksjon for nettsida er som landingsside ved søk, med informasjon om hvordan alliansen er organisert og kontaktinfo til arbeidsutvalget, og vi ser at media jevnlig benytter seg av dette.